

Verslag en advies
Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden
over onderzoek jaarrekening 2018

Inleiding

De Rekeningcommissie ODH is ten behoeve van haar werkzaamheden met betrekking tot de jaarrekening 2018 twee keer bijeen geweest. De besluitvorming over dit verslag is per e-mail afgerond.

Op basis van de bespreking zijn technische vragen gesteld aan dhr. Klaassen, directeur van de dienst. Deze zijn snel en naar tevredenheid beantwoord. De Rekeningcommissie wil de medewerkers van de ODH hier hartelijk voor bedanken.

De bespreking, de stukken en de beantwoording van de vragen hebben geleid tot dit verslag van bevindingen en tot de aanbevelingen.

Samenstelling

De Rekeningcommissie bestaat uit de volgende leden:

Den Haag	dhr. R.E.A. Sluijs
Delft	dhr. K. Herrema en als plaatsvervanger dhr. D. van Rijn
Leidschendam-Voorburg	<i>geen leden benoemd</i>
Midden-Delfland	dhr. J. van der Eijk en als plaatsvervanger dhr. R.H.G. Zwaard
Pijnacker-Nootdorp	mevr. S. Kleewein en als plaatsvervanger dhr. J. Meijer
Rijswijk	dhr. M.J. de Keijzer
Wassenaar	dhr. R.J.A. Beerepoot en als plaatsvervanger dhr. R. Everard
Westland	dhr. J.J. Eeltink en als plaatsvervanger mevr. W.H. de Zoete-van der Hout
Zoetermeer	dhr. J.J. Boerboom (voorzitter) en als plaatsvervanger dhr. J.W.C.B. Schotel
Zuid-Holland	dhr. F. Vermeulen en als plaatsvervanger dhr. J.F. Weber

Bevindingen Rekeningcommissie op Jaarstukken 2018

De Rekeningcommissie heeft over de volgende onderwerpen uit de Jaarstukken 2018 constatering en aanbevelingen.

Leesbaarheid

In de afgelopen jaren heeft de Rekeningcommissie gevraagd om de leesbaarheid van de Jaarstukken te verbeteren en de dienst is hier goed mee aan de slag gegaan. De Jaarstukken zijn beter leesbaar en ook de grafieken en infographics voegen waarde toe aan de Jaarstukken. De commissie constateert hier met genoeg een goede vooruitgang.

Begroten

De Rekeningcommissie constateert dat er bij de dienst een goed beeld is van de werkzaamheden voor het volgende jaar. De aantallen werkzaamheden (taken) zijn goed ingeschat op basis van de ontwikkelingen in de afgelopen jaren. Daar waar de aantallen toenemen ten opzichte van het voorgaande jaar zijn de kostenstijgingen die daarmee gepaard gaat niet verwerkt. Daarmee wordt de suggestie gewekt dat meer werkzaamheden voor hetzelfde budget kunnen worden verricht. Deze wijze van presenteren resulteert er dat gedurende het jaar een tekort blijkt dat door een begrotingswijziging moet worden gerepareerd of opgevangen door een beroep op de reserves. Wanneer een beroep op de reserves wordt gedaan geeft dit problemen met het oog op de lage weerstandscapaciteit.

Advies: De Rekeningcommissie adviseert bij het opstellen van de Begroting ook de kosten voor de groeiende hoeveelheid werkzaamheden te verwerken om een sluitend beeld te realiseren bij aanvang van het jaar.

Verantwoorden

In de Jaarrekening 2018 komen wederom weinig tot geen specifieke voorvallen voor die kleur geven aan de taken die de dienst voor de deelnemers uitvoert. De deelnemers kunnen op basis van dergelijke beelden meer inzicht krijgen in de belangrijke functie die de ODH heeft. De commissie heeft de afgelopen jaren meermaals gevraagd om dergelijke informatie aan de Jaarstukken toe te voegen. In 2017 zijn er aparte rapportages zijn voor de deelnemers gemaakt en over de resultaten van 2018 is een Jaarimpressie opgesteld. Dit zijn interessante en lezenswaardige rapporten en ze bieden goed inzicht in het belang van het werk van de ODH. De uitdaging blijft dat het toevoegen van de achtergrond bij de cijfers in de Jaarstukken verhelderend zal werken.

Advies: Geadviseerd wordt de Jaarstukken aan te vullen met de achtergrond bij de cijfers en de specificaties per deelnemer op hoofdlijnen. Dit zal de betrokkenheid en waardering van de deelnemers voor de werkzaamheden en resultaten van de dienst kunnen vergroten.

Advies: De Rekeningcommissie is er van op de hoogte dat er gedurende het jaar voortgangsgesprekken worden gevoerd op ambtelijk en bestuurlijk niveau met alle deelnemers. Dit is uiteraard goed. Deze informatie bereikt de raden en Staten van de deelnemers echter niet. Het zou vanuit de raden en staten worden gewaardeerd als de dienst er met de deelnemers over zou nadenken of er enkele malen per jaar een voortgangsbericht aan de deelnemers kan worden gestuurd.

Geconstateerd wordt dat afgelopen jaren de negatieve begrotingen een teruglopende solvabiliteit hebben veroorzaakt. Dit zal er uiteindelijk toe leiden dat de deelnemers moeten gaan (bij-)betalen. Op basis van de Jaarrekening blijkt niet of er een bijstelling van het beleid hieromtrent wordt ingezet. De deelnemende gemeenten en provincie ervaren op diverse fronten een fors toenemende financiële druk en er moeten op diverse terreinen tekorten worden opgelost. Het zou goed zijn als ODH zich niet in die rij zou hoeven voegen.

Advies: De Rekeningcommissie adviseert de dienst met beleid te komen om de financiële tekortkomingen te gaan verhelpen. Dit kan wellicht in verband met het volgende punt in beeld worden gebracht.

Bijdrage aan maatschappelijke doelen

In het Besluit begroting en verantwoording wordt aangegeven dat de gemeenschappelijke regelingen aansluiten bij de doelstellingen van de gemeenten. In dit kader is aan de dienst gevraagd op welke wijze de ODH bijdraagt aan de doelen van de deelnemers. Een voorbeeld van een dergelijke doelstelling van de deelnemers is dat het veilig is in een gemeente. In de Jaarstukken worden de maatregelen van de dienst getalsmatig netjes beschreven, maar kan er op basis van die feiten ook geconstateerd worden dat de doelstellingen van de gemeente zijn geholpen? De ODH heeft aangegeven dat er op een breed vlak werkzaamheden worden verricht voor onder meer leefbaarheid, veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en milieukwaliteit. Ook wordt aangegeven dat de bijdrage van de ODH bestaat uit bijvoorbeeld het terugdringen van emissies van gevaarlijke stoffen en het beperken van de geluidsoverlast.

Advies: De commissie constateert uit het antwoord dat het belang van de aanwezigheid van de dienst voor het behalen van de maatschappelijke doelen beseft wordt. Wat nog verbeterd kan worden is de doorvertaling van de doelen die nagestreefd worden in het publieke domein in de taken van de dienst. In de Jaarstukken is netjes te lezen over kengetallen en feitelijke realisatie maar ontbreekt de verbinding met doelstellingen op kwaliteit en *outcome*. Het zou de prestaties van ODH, die goed zijn, meer glans geven als de effecten aantoonbaar bijdragen aan de maatschappelijke doelstellingen van de deelnemers.

Veranderingen in wet- en regelgeving

De werkzaamheden van de dienst hebben raakvlakken met de Omgevingswet en het Ontwerp-Klimaatakkoord. Afgelopen jaar is er in het advies van de Rekeningcommissie ook gewezen op de veranderende juridische omgeving. De accountant wijst er dit jaar ook op in relatie tot de Omgevingswet. In deze Jaarstukken zijn de werkzaamheden voor de duurzaamheidsprojecten goed beschreven. In de Jaarstukken is niet aangegeven of de dienst al voorbereidingen treft voor de uitwerking van het Klimaatakkoord, en welke maatregelen voor de Omgevingswet worden uitgevoerd. Onduidelijk blijft dan ook welke bedragen er voor deze aanpassingen nodig zijn.

Advies: De commissie adviseert met de andere Omgevingsdiensten te verkennen op welke manier zij met haar expertise kunnen bijdragen aan de te behalen doelstellingen van de deelnemende gemeenten en provincie. Is het mogelijk door de inzet van ODH schaalvoordelen te behalen bij het nastreven van de doelstellingen uit het Ontwerp-Klimaatakkoord?

Personeel

In de Jaarstukken is te lezen dat er een vrij hoog ziekteverzuim is en dat er een groot aantal vacatures is bij de dienst. Er is een vrij hoog aandeel externe inhuur. Deze signalen duiden er op dat het voor de medewerkers een vrij zwaar jaar is geweest. De commissie vindt dit een zorgelijke situatie en heeft aan de dienst gevraagd of er een specifiek plan is om deze factoren aan te passen. Komt er zicht op een verbetering van de werkomstandigheden in dit opzicht? De directie heeft aangegeven dat er op diverse manieren is gewerkt aan de oplossing van deze problemen en dat er ook verwacht wordt dat de situatie verbetert.

Advies: De commissie adviseert dergelijke specifieke aanpak en maatregelen ook in het Jaarstuk op te nemen. Dit geeft de deelnemers inzicht in de ontwikkelingen en kan ook verklaren waarom kosten eventueel stijgen naar aanleiding van dergelijke maatregelen.

Benoeming leden in de Rekeningcommissie

De Rekeningcommissie vraagt de dienst aan het Algemeen Bestuur aan te geven wat de stand van zaken is omtrent de wijziging van de Gemeenschappelijke regeling ter aanzien van de benoeming van de leden door raden en Staten.

Rapport accountant

De Rekeningcommissie sluit zich ten slotte aan bij de adviezen die de accountant geeft op de Jaarstukken. De belangrijkste constatering zit in het punt dat het risicoprofiel in relatie tot het weerstandsvermogen geactualiseerd moet worden.

Advies: In aanvulling op het rapport van de accountant adviseert de Rekeningcommissie om de onrechtmatigheden waarvan de accountant vindt dat die passen binnen het beleid, en daarom niet mee tellen in de rechtmatigheidscontrole, toch op te heffen.

Advies: Daarnaast sluit de Rekeningcommissie zich aan bij het advies van de accountant om de interne beheersing naar het niveau goed te gaan brengen. De aandachtspunten over functiescheiding, salarismutaties, het contractenregister, de informatiebeveiliging en het risicomanagement ten aanzien van fraude zijn belangrijke punten in deze tijd waarin het risico op cybercrime groot is. Een goed risicomanagementsysteem zal dit risico verminderen.

Advies over de vaststelling van de jaarrekening

Conform artikel 1 van de Verordening Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden adviseren wij u de jaarrekening 2018 vast te stellen met in acht nemen van de aanbevelingen voor zover ze deze jaarrekening betreffen. Daarnaast adviseren wij u bij het opstellen van de begroting rekening te houden met alle hiervoor benoemde aanbevelingen.

Namens de Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden,

J.J. Boerboom
voorzitter

Zoetermeer, 27 mei 2019